

Riigikogu kultuurikomisjon
kultuurikomisjon@riigikogu.ee

02.06.2026 nr 1-11/1380-3

Muudatusettepanekud rahvaraamatukogu seaduse eelnõule (877 SE)

Kultuuriministeerium palub muuta rahvaraamatukogu seaduse eelnõu (877 SE) vastavalt käesolevale kirjale. Kultuuriministeerium esitab eelnõule 877 SE järgmised muudatusettepaneku koos selgitustega.

1) Palume sõnastada eelnõu § 18 lõige 7 järgmiselt:

„(7) Lugeja andmete õigsust võib kontrollida kord aastas rahvaraamatukogu külastusel.”

Selgitus: Eelnõu § 18 lõike 7 kohaselt kontrollitakse lugejate andmete õigsust kord aastas rahvaraamatukogu külastusel.

Mitmed rahvaraamatukogude juhid on oma tagasisides välja toonud, et andmete kontrollimine on raamatukogule suur halduskoormus, kuna infosüsteem ei ole täna rahvastikuregistriga liidestatud, vaid andmeid tuleb küsida igalt lugejalt eraldi. Näiteks Tallinna Keskraamatukogu teenuseid kasutas 2025. aastal ca 73 000 lugejat. Sõnastus „õigus kontrollida isikuandmeid kord aastas“ annab raamatukogudele paindlikkust – kel vähem lugejaid, saaksid lugejate andmete õigsust kontrollida kord aastas, kel rohkem lugejaid, võiksid seda teha näiteks iga kolme aasta tagant. Rahvaraamatukogudele tagasisidest lähtudes teeme ettepaneku eelnõu § 18 lõiget 7 muuta, asendades kohustuse lugeja andmete õigsust kord aastas kontrollida õigusega andmeid üks kord aastas kontrollida.

Raamatukogul on jätkuvalt õigus kontrollida lugeja andmete õigsust kord aastas (sh rahvastikuregistrist), kuid seda tehakse lähtuvalt isikutuvastust vajavate teenuste kasutamisel tekkivast vajadusest.

2) Palume sõnastada eelnõu § 25 tekst järgmiselt:

„Kuni 2026. aasta 31. detsembrini kehtinud rahvaraamatukogu seaduse § 6 lõike 1 alusel kehtestatud rahvaraamatukogude põhimäärused kehtivad kuni käesoleva seaduse alusel kehtestatud põhimääruste jõustumiseni, kuid mitte kauem kui 2027. aasta 31. detsembrini.“

Selgitus: Muudatus on seotud ettepanekuga lükata eelnõu jõustumine osaliselt edasi.

Eelnõu § 25 kohaselt tuleb seni kehtiva rahvaraamatukogu seaduse alusel kehtestatud rahvaraamatukogude põhimäärused viia uue seadusega kooskõlla hiljemalt 2027. a 1. juuliks. Arvestades eelnõule laekunud tagasisidet teeme ettepaneku eelnõu jõustumine osaliselt edasi lükata selliselt, et raamatukogude andmekogu ja väljaannete kesket hankimist puudutavad sätted jõustuvad 1. jaanuaril 2028. aastal. See tähendab ühtlasi, et senised maakonnaraamatukogud jätkavad kahe lisaülesande täitmist kuni 31. detsembrini 2027. a. Eeltoodust tulenevalt on otstarbekas anda rahvaraamatukogudele rohkem aega ka oma põhimääruste uue seaduse nõuetega vastavusse viimiseks.

3) Palume sõnastada eelnõu § 26 lõige 1 järgmiselt:

„(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist maakonnaraamatukoguks nimetatud rahvaraamatukogu tegutseb maakonnaraamatukoguna kuni 2027. aasta 31. detsembrini.“

Selgitus: Muudatus on seotud ettepanekuga lükata eelnõu jõustumine osaliselt edasi.

Eelnõu § 26 reguleerib senistes maakonnaraamatukogudes kahe riikliku ülesannete täitmist kuni 30. juunini 2027. aastal. Arvestades eelnõule laekunud tagasisidet teeme ettepaneku raamatukogude andmekogu ja väljaannete kesket hankimist puudutavate sätete jõustumine poole aasta võrra edasi lükata (st 1. jaanuarini 2028. aastal). See tähendab ühtlasi, et senised maakonnaraamatukogud jätkavad kahe lisaülesande täitmist kuni 31. detsembrini 2027. a. Eeltoodust tulenevalt palume eelnõu § 26 lõiget 1 muuta ja asendada selles tekstiosa „30. juunini” tekstiosaga „31. detsembrini”.

4) Palume sõnastada eelnõu § 27 tekst järgmiselt:

„Rahvaraamatukogu struktuur viiakse käesoleva seaduse § 5 lõikega 1 vastavusse 2028. aasta 1. jaanuariks.“

Selgitus: Muudatus on seotud ettepanekuga lükata eelnõu jõustumine osaliselt edasi.

Eelnõu § 27 näeb ette, et rahvaraamatukogude struktuur viiakse uue seadusega kooskõlla 2027. aasta 1. juuliks. Seoses ettepanekuga eelnõu jõustumine osaliselt edasi lükata, on otstarbekas anda rahvaraamatukogudele ka rohkem aega oma struktuuri uue seaduse nõuetega vastavusse viimiseks. Seetõttu teeme ettepaneku eelnõu § 27 teksti muuta ja asendada selles tekstiosa „2027. aasta 1. juuliks” tekstiosaga „2028. aasta 1. jaanuariks”.

5) Palume sõnastada eelnõu § 29 punktiga 29 Eesti Rahvusraamatukogu seaduse §-i 23 lisatav lõige 4 järgmiselt:

„(4) Peadirektor tagab 2027. aasta 1. juuliks Rahvusraamatukogu põhikirja vastavusse viimise käesoleva seaduse 2027. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooniga ja 2028. aasta 1. juuliks 2028. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooniga.“.

Selgitus: Muudatus on seotud ettepanekuga lükata eelnõu jõustumine osaliselt edasi.

Eelnõu § 29 punktiga 29 täiendatakse Eesti Rahvusraamatukogu seaduse (ERRS) üleminekusätteid. Eelnõuga lisatava sätte kohaselt peab Eesti Rahvusraamatukogu (RaRa) peadirektor tagama 2027. aasta 1. juuliks RaRa põhikirja vastavusse viimise ERRS-i 2027. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooniga ja 2028. aasta 1. jaanuariks 2027. aasta 1. juulil jõustunud redaktsiooniga. Kuna ERRS-i muudatused on planeeritud jõustuma kahes etapis (2027. aasta 1. jaanuaril näiteks suurem osa riigi haldusülesannete RaRa-le täitmiseks volitamise seadusest ja 2027. aasta 1. juulil raamatukogude andmekogu puudutav), antakse eelnõuga ka põhikirja muutmiseks õigus kahel korral. Muudatuste tegemiseks on mõlemal juhul jätud aega pool aastat. Seoses eelnõule laekunud tagasisidest tuleneva ettepanekuga lükata raamatukogude andmekogu ja väljaannete kesket hankimist puudutavate sätete jõustumine poole aasta võrra edasi, on otstarbekas anda RaRa-le õigus muuta oma põhikirja etapiviisiliselt, st 1. juuliks 2027. aastal ja 1. juuliks 2028. aastal.

6) Palume sõnastada eelnõu § 32 lõige 2 järgmiselt:

„(2) Käesoleva seaduse § 6, § 11 lõike 2 punkt 5, § 29 punktid 2, 3, 8, 16 ja 25 ja § 31 jõustuvad 2028. aasta 1. jaanuaril.“.

Selgitus: Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing ja mitmed rahvaraamatukogude juhid on väljendanud muret eelnõuga tehtavate muudatuste rakendamise ajakava pärast.

Laekunud tagasisidest tulenevalt teeme ettepaneku lükata raamatukogude andmekogu ja väljaannete kesket hankimist puudutavate sätete jõustumine edasi kuni 1. jaanuarini 2028. aastal. See tähendab ühtlasi, et senised maakonnaraamatukogud jätkavad kahe lisaülesande täitmist kuni 31. detsembrini 2027. a.

Eelnõu jõustumisaja osaline edasilükkamine võimaldab siduda komplekteerimisega seotud muudatused eelarveaasta algusega ning annab rohkem aega raamatukogude andmekogu ettevalmistamiseks, sealhulgas

andmete migratsiooniks, koolituste läbiviimiseks, juhendmaterjalide koostamiseks ja muude rakendusküsimuste lahendamiseks.

Eelnõu jõustumisaja osaline edasilükkamine ei too kaasa täiendavaid riigieelarvelisi kulusid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Epp Hannus 628 2231
Epp.Hannus@kul.ee